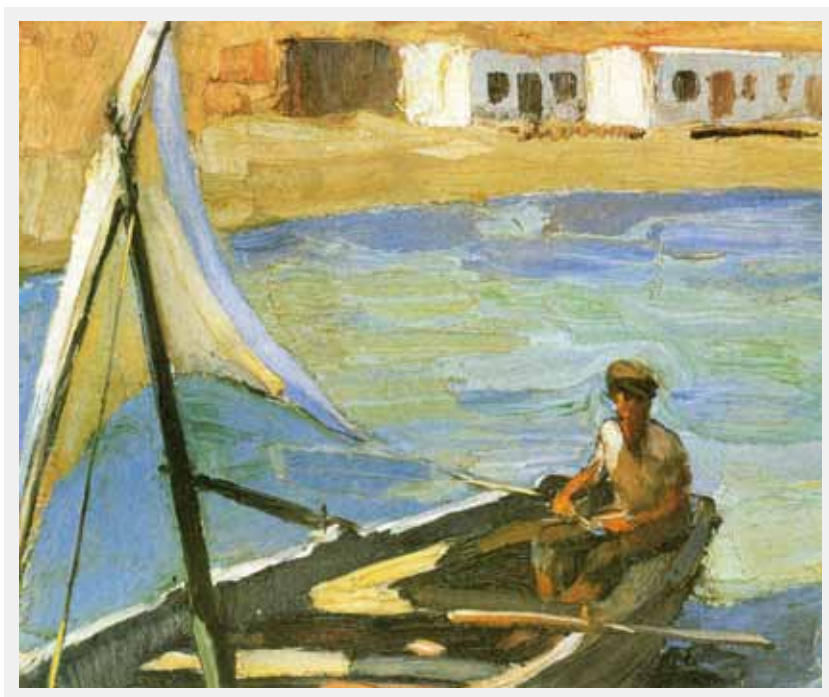

Βαίγηση

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

*-Συζυγίας ἐγκώμιον
-Δέκα χορικά ἀπ' τὸ «Βράχο»
-Ἡ πορεία πρὸς Ἐμμαούς*

109

ΙΟΥΛΙΟΣ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
2009

ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Ἐξώφυλλο: Νικολάου Λύτρα, «Βάρκα μὲ πανί (Πάνορμος Τήνου)», 1925, Ἐθνικὴ Πινακοθήκη. Σελίδα 2: Καλοκαιρινὲς φωτογραφικὲς λεπτομέρειες ἀπὸ τὴ Σίφνο. Σελίδες 6 καὶ 8: Ἀ. Τάσσου, Χαρακτικὰ ἀπὸ τὸ «Ἄσμα Ἀσμάτων», 1965, «Α. Τάσσο» Σειρὰ Σύγχρονοι Ἕλληνες Εἰκαστικοί, ἔκδοση ἡμερηΐδας «Τὰ Νέα», Ἀθήνα 2009. Σελίδα 11: Ἀ. Τάσσου, «Σύνθεση μὲ Μάνα καὶ Παιδί», 1963. Σελίδα 15: Κώστα Γραμματόπουλου, «Υἷδα II», 1980. Σελίδα 16: Παλιὲς κάρτ-ποστὰλ τῆς Χαλκίδας ἀναρτημένες ἀπὸ τὸν Ἐκπολιτιστικὸ Σύλλογο Κανήθου - Χαλκίδας στὸ internet (www.kanithos.gr/photos.htm)

Συζυγίας ἐγκώμιον

ὑπὸ ἀνωνύμου τινὸς ἐγγάμου

Ο μοναχὸς δὲν θὰ γευθεῖ ποτὲ τὴν ἐμπειρία (πραγματικὸ γεγονὸς) νὰ μοιράζεται τὴ ζωὴ τῆς, τὴν ὑπαρξὴ τῆς. Νὰ μοιράζεται μὲ κάποιον ἄλλον ὅ κερμί τῆς, ὅν πόθο καὶ ὕς ἐνορμήσεις τῆς, τὴν τροφή τὴν κερδισμένη μὲ ὅν μόχθο τῆς, τὴν ὅποια στέρησή τῆς καὶ τὴν ὅποια ἄνεση. Δὲν θὰ μοιραστεῖ ὁ μοναχὸς ποτὲ μὲ κανέναν ὅ ὄνομά τῆς, αὐτὸ ποὺ τῆς ἐξασφαλίζει μετοχὴ στὴν κρινωνία τῶν σχέσεων. Δὲν θὰ γευθεῖ κανένα εἶδος μοιρασιᾶς τῆς ἑαυτῆς, «ἀπώλειας» τῆς «ψυχῆς» τῆς —μοιρασιᾶς ἢ «ἀπώλειας» ποὺ εἶναι ἐπιπλέον καὶ αὐτονόητη, «φυσικὴ», δίχως ὅ παραμικρὸ ἐνδεχόμενον νὰ βιωθεῖ ὡς ἀξιομισθία.

Ἡ συζυγία ξεκινᾶει μὲ τὴν ἀπεινώση, σαφῶς ἀνεπίγνωστη, ὑποταγῆς σὲ φυσικὲς ἀνάγκες, ἀτομικὲς, ἐγκεντρικὲς: Ἀνάγκη ἡδονῆς, ἀνάγκη συντροφικότητος, ἀνάγκη ἀποξάρτησης ἀπὸ τὴ γονεϊκὴ προστασία, ἀνάγκη νὰ στηθεῖ ὁ ἀτομικὸς ἀνθρώπος ὅ δικὸ τῆς σπιτικό, τὴ δικὴ τῆς παρσία μέσα σὺν κρινωνικῷ βίῳ. Καὶ ἡ ἀγάπη τῆς Θεῆς ποὺ «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι» (δὲν ἀλιεῦει πρῶτα γλητές), ἔχει δρομολογήσει νὰ ικανοποιῶνται οἱ φυσικὲς, ἀτομοκεντρικὲς αὐτὲς ἀνάγκες μέσα ἀπὸ μιὰ πορεία ἀνεπίγνωστης μοιρασιᾶς τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς.

Ἡ μοιρασιὰ δὲν εἶναι σῶχος, σῶχος εἶναι ἡ ικανοποίηση τῆς ἀτομικῆς ἀνάγκης ποὺ ὅμως περνᾶει μέσα ἀπὸ τὴ μοιρασιὰ. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἔχει ἡ μοιρασιὰ ὑποτατὸ ὅ πραγματικὰ ἀξιομισθο. Εἶναι ἀκρῶς ἀπεινώση ὑποταγῆς στὴν ἀνάγκη. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνάγκη εἶναι ἐγκεντρικὴ, ἡ ικανοποίησή τῆς μέσα ἀπὸ τὴ μοιρασιὰ συνεπάγεται, σχεδὸν σὲ κάθε βῆμα πρῶτος σῶχος ἄλλον, σύγκρση, φανερὴ ἢ ἀφανὴ διαμάχη, ἀνταγωνισμὸ τῶν ἐγῶ. Ἀλλὰ ἡ ἀνάγκη πλεονεκεῖ,

αὐτὴ ὑποχρεώνει τὸ ἐγώ, θεοοδευτικά καὶ ἀνεπαίσθητα, νὰ ὑποταχθεῖ, νὰ κατὰβάλει τὸ ἔμψονο ἕμμημα τῆς αὐτοπαράτησης ποὺ προϋποθέτει ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν.

Ἡ συζυγία, κατὰ κανόνα, εἶναι σκληρὴ ἀναμέτρηση ἐγωισμῶν, ἀπατήσεων αὐτονομίας καὶ ἐπιβολῆς —εἶναι καυγάδες, πικρὰ λόγια, σπαραγμὸς σὲ σωθικά. Ἐτσι, μὲ αὐτοὺς τοὺς πόνους γίννας, συντελεῖται ἀνεπίγνωστα ἡ μοιρασιά τῆς ὑπαρξῆς. Τὸ ἕμμημα τῶν πόνων ἀπομακρύνει κάθε ὑπόνοια κατορθώματος, ἀπαίτησης ἐπαίνων γιὰ τὴν αὐτοπαράτηση. Ἡ μοιρασιά τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς «ὅκ ἔρχεται μετὰ παρατηρήσεως», συντελεῖται ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἀθλημένων. «Ὡς ἂν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπῶρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρητε, νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπῶρος βλαστᾷ καὶ μηκύνῃται ὡς ὅκ οἶδεν αὐτὸς —αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ».

Ἡ μοιρασιά (σπῶρα: κρινωνία) τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς «κέρκται διδάσκαλον τὴν ἀγίαν Τριάδα». Εἶναι ἡ ὄντως ζωὴ ἡ ἀθάνατη, ποὺ εὐαγγελίζεται ἡ Ἐκκλησία. Στὴν θεοσωτικὴ αὐτὴ τῶν «εὐαγγελίᾳ» ὅ,τι εἶναι ἀτομικὸ, εἶναι θάνατος καὶ ὅ,τι εἶναι αὐτῶν ἐξέρβαση, αὐτοπροσφορά, κρινωνία, συνιστᾷ ζωὴ. Ἀτομικὴ ἀρετὴ, ἀτομικὴ ἠθικότητά, ἀτομικὴ ἐπιδίωξη σωτηρίας δὲν ἔχουν σχέση μετὰ τὸν τριαδικὸν τρόπον τῆς ὑπαρξῆς, τὸν ἀποκκαλυμμένο σὲν κενωτικὸν τρόπον τῶν Χριστῶν. Εἶναι ὁδοὺς θανάτου. Ἀνῆλθε, ὁδοὺς ζωῆς καὶ σωτηρίας (τρόπος νὰ γίνῃ ὁ ἄνθρωπος «σῶος», ὁλόκληρος, νὰ μετᾷσχει στὴν ὁλοκληρία τῆς ὑπαρξῆς) εἶναι ἡ μίμηση τῆς τριαδικῆς ἀγαπητικῆς ἐλευθερίας, ἡ κενωτικὴ αὐτῶν ἀρνηση τῶν Χριστῶν: Παράτηση, στὴν πείπτωση τῶν κλιστῶν ἀνθρώπων, θηλημένη ἢ ἀφέλητη, ἀπὸ τὴν αὐτονομία τῶν ἐγῶν, μοιρασμα τῶν ἐγῶν, ἐκούσια ἢ καὶ ἀκούσια ταπείνωση.

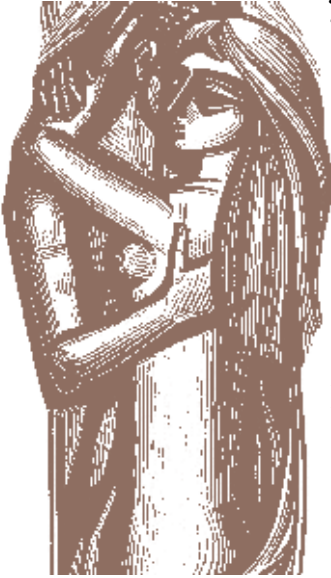
Ὁ γέρων Παΐσιος ὁ κελλιῶτης ἔλεγε: «Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ταπεινωθεῖ, ἔστω καὶ ἀκούσια, ἡ Χάρη τῶν Θεῶν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἔρθῃ ἐπάνω του». Μὲ μέτρο καὶ κριτήριο αὐτὴ τὴ φράση μποροῦμε νὰ κατὰλάβωμε «ἐκ μέρους» πῶς ὁ Θεὸς σώζει ἀνθρώπους ποὺ δὲν ὑποφιάστηκαν

ποτέ ὄχι εἶναι σεσωσμένοι — ἀνθρώπως βαφτισμένους στην Ἐκκλησία ἢ ἀλλογενεῖς καὶ ἀλλόθρησκους.

Σε ἀνάλυση μετὰ τὴ συζυγία, ἡ ἐπιλογή τῆ μοναχικοῦ βίᾳ μοιάζει νὰ ἔχει ἀφεταιρία ὄχι τὴν ἁπλοῦς ὑποταγή στὴν ἀνάγκη, ἀλλὰ τὴν ἀσυναίσθητᾶ ἐπωρμένη σὺχλευση τῆς ἀξιομισθίας. Ἄν ἔτσι συμβαίνει, εἶναι παγιδευμένη ἢ ἐπιλογή τῆ μοναχικοῦ βίᾳ σὲ ἀναγκαιότητᾶ Φυσικῶν ἐγκεντρικῶν ἐνορμήσεων, ἄλλων ἀπὸ αὐτὲς ποὺ παγιδεύουν κατὰγωγικὰ τὴ συζυγία. Εἶναι οἱ ναρκισσιστικὲς ἐνορμήσεις, ποὺ ὁ μοναχὸς δὲν μπορεῖ μετὰ καμία δύναμη θέλησης νὰ ἴσ μετὰλλάσσει σὲ μοιρασιὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς, σὲ ἀκούσια αὐτᾶπαρνητικὴ ἁπείνωση — «Ὅ γὰρ νικῆσαι ἵνα τὴν ἑαυτῆ φύσιν τῶν οὐκ ἐνδεχομένων ἐσὶν». Ἀγωνιζέται ὁ μοναχὸς νὰ ἀποβάλλει τὸν ναρκισσισμὸ μετὰ σκληρὴ πειρασμὰ παρὰίτησης ἀπὸ ἴσ Φυσικὲς ἀτομοκεντρικὲς ἐπιθυμίες, παρὰίτησης ἀπὸ τὸ ἴδιον θέλημα. Ὅμως τὸ ἀφεταιρικὸ τῆ κίνητρο εἶναι ἡ ἐγνοια γιὰ τὸ ἄτομὸ τῆ, ὅλες οἱ μέθοδοι νὰ ἐλευθερωθεῖ ἀπὸ τὸ ἐγὼ τῆ ὀριοθετεῖνται ἀπὸ τὸ ἐγὼτικὸ ἐνδιαφέρον. Δὲν εἶναι ὁδὸς μοιρασιᾶς τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς, μοιρασιᾶς τῆ καρμῆ, τῆ ὄρατῆ καὶ αἰσθητῆ πωρήνα τῆς ἀτομικότητᾶς, μοιρασιὰ τῆς χρείας, μοιρασιὰ τῆς καθημερινότητᾶς.

Μέσα στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν κατὰτεθεῖ πολλὰ καὶ ἐπιφανῆ «παρθενίας ἐγκώμια». Δίνον τὴν ἐντύπωση, ἴσως σὺν ἀνώριμο ἀναγνώστη, ὄχι κυριαρχεῖνται ἀπὸ ἕναν πωρικὰ ναρκισσιστικὸ πωτᾶθλητισμὸ. Καὶ συνοδεύεται ὁ ναρκισσισμὸς κατὰ κανόνα (ἢ κλινικὴ ψυχολογία ἐρμηνεύει ἐμπεριστάτωμένα τὸ γιὰτί) ἀπὸ τὸν χθόνιο πωόμο γιὰ τὴ σὺξκαλικότητᾶ, τὴν ἄκρα ἐνοχοποίηση τῆς σὺξκαλικότητᾶς.

Σήμερα, σὺτᾶ πωλάσια τῆ παγκοσμιοποιημένῆ πωλιτισμῆ τῆς ἀτομοκεντρικῆς χησιμοθηρίας, κατὰλαβαίνουμε καὶ τὴν παρθενία κυρίως ὡς ἀγαμία, δηλαδὴ ὡς ἀποφυγὴ τῆ γάμῆ γιὰ χάρη τῆς ἀπείσπαστης ἀπὸ οἰκογενειακὲς μέριμνες στράτευσης σὺτᾶ ἔργο τῆς ἐκκλησίας. Καὶ εἶναι Φυσικὸ, γιὰὶ ὁ σημερινὸς πωλιτισμὸς γεννήθηκε

ἀπὸ τοῦ ἀναποδογύρισμα τῶν ψευδοφύσεων τῆς ἐκκλησιαστικῆς τρόπου ὑπαρξῆς καὶ ζωῆς — ὅν γέννησε ἡ μεσαιωνικὴ Δύση μετὰ τὴν ἀπόσχισίς της ἀπὸ τοῦ σώμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ αὐτονόητες σὺν πολιτισμὸς μας σήμερον ψευδαισιότητες, τῆς ἀτομοκεντρικῆς καὶ τῆς χρησιμοθηρίας, ἔχον στρεβλώσει συνολικὰ τὴ γλώσσα τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐ-αγγελίας: Καταλαβαίνουμε τὴ σωτηρία σὰν ἀτομικὴ ἐπιδίωξις καὶ νομικὴ κατὰξίωσις, τὴν πίστη σὰν πακέτο ἀτομικῶν πεποιθήσεων, ὅν πρῶτον τῆς Ἐκκλησίας σὰν «ἱερέα» θρησκείας, ὅν ἐπίσκοπος σὰν «δεσπότη», διοικητικὸν ἔξουσιαστὴ τῆς ἰδεολογικῆς καὶ ἱεροπρακτικῆς μηχανισμῆς τῆς θρησκείας. Μὲ τέτοιες ψευδολαβάνουσες κατανόησις καὶ τὴν ἀγάμια σὰν τυπικὸν ψευδοαυτὸκεντρον γιὰ τὴ «βασιμίδα» ἱερωσύνης τῆς πρῶτον καὶ τῆς ἐπισκόπου σὺν Ρωμακοκαθολικισμῶ, γιὰ τὴ «βασιμίδα» τῆς ἐπισκόπου στὴν Ὁρθόδοξιαν. Ὡς τυπικὸν ψῆφον ἡ ἀγάμια διαστέλλεται σιωπηρὰ ἀλλὰ σαφῶς ἀπὸ τὴν παρρησία τῶν παραδοσιακῶν «ἐγκωμίων» — κατὰξιώνεται μὲ κριτήρια χρησιμοθηρικῆς ἀποτελεσματικότητος: ἀφίσπαστος ἀπὸ συζυγικῆς μέριμνας στρέψεως. Στὴν «ὀρθόδοξην» πρῶτον, ὅταν ἡ ἀνάληψις τῆς ἱερωσύνης ψευδοποιεῖται χρονικὰ, τὸ ἐκκλησιαστικὸν μυστήριον τῆς γάμου ἀποκλείεται — ἂν ὁ ἕγγαμος κληρικὸς χηρέψει, πρῶτον στανικὰ νὰ μετὰταχθεῖ σὺν τῶν ἄγαμου κλήρου.

Ὁ «ἀγάμος κληρικός» εἶναι μιὰ τρίτη κατηγορία: οὔτε μοναχοί, στὴν ἀσκηση τῆς κεινοβίης ἢ τῆς ἀναχώρησης, οὔτε οἰκογενειάρχες, σὺν ἄθλημα μοιρασιάς τῆς ἑαυτῶν. Εἶναι (κατὰ κανόνα) οἱ καριερίστες τῆς θρησκευτικῆς ἔξουσίας, καὶ σὰν τοὺς εὐνέχους τῶν ἄλλοτε βασιλικῶν αὐλῶν. Φύονται καὶ αὐξάνονται, συνήθως, στὴν καμαρίλα ἐπισκοπικῶν αὐλῶν, μαθαίνοντες νὰ ὑπαλλάσσοντες τὴν σεξουαλικὴν στέρηση σὲ καριέρα μὲ σῶμα ὅν

δεσποικὸ «θρόνο», τὴν ἐγωλαγνεία, θεσμοποιημένη: Νὰ ἐξοσιάζῃσιν συνειδήσεις, νὰ ἐκμετᾶλλεύονταί τὴν περβατώδη ὑποταγὴ τῶ ποιμνίῃ, νὰ θυμιάζονταί ὡς εἶδωλα καὶ νὰ πολυχροονίζονταί ἀκαταπαύστως στὴ λατρεία. Μιὰ τέτοια καριέρα γοητεύει τὰ νεαρὰ ἀγαμῖδια τῶν ἐπισκοπικῶν αὐλῶν, τὰ θῆλγει ἐπιπλέον καὶ ἡ γυναικῶδης ἐνασχόληση μὲ κροσμήματα, αὐτοκρατορικές μίτρες καὶ σκῆπτρα, χρυσοποικιλτὰ ἐνδύματα. Στὴν ἱεράρχηση εὐθυνῶν, ἀξιωματῶν καὶ περβαδισμάτων τὰ ἀγαμῖδια ὑποσκελίζῃσιν αὐτονοήτως πολιοὺς περσβυτέρους, μόνο ἐπειδὴ «μετὰ γυναικὸς οὐκ ἐμολύνθησαν» —διέσωσαν τὴ ναρκισσιστικὴ αὐτονομία τῆς ἀνυπότακτοῦ σὲ συζυγία.

Ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, δὲν ἔγραψε «παρθενίας ἐγκώμιον». Κατέγραψε τὴν πεῖρα τῆ καὶ ὡς συμβεβῆκε τῆ γιὰ τὸ ἀσκητικὸ ἄθλημα. Στὴ δικὴ τῆ καταγραφή μωρεῖ ν' ἀρχίσει κανεὶς νὰ ὑποψιάζεταί τὴ σύγκλιση μοναχισμοῦ καὶ συζυγίας, ὅταν περσμο τῆς θεώρησης εἶναι τὸ ἐκκλησιαστικὸ γεγονός: ὁ τρώπος τῆς Τριαδικῆς ἀγαπητικῆς ἀλληλοπεριχώρησης, ὁ κενωτικὸς τρώπος τῆς Χριστοῦ. Ὁ μοναχός, γιὰ τὸν ἅγιο Ἰσαὰκ, εἶναι περσιν ἀπὸ κάθε ἄλλο, ὁ «ἐξερχόμενος» ἀπὸ τὸν κόσμο περκειμένου νὰ «παρὰδώσει ἐαυτὸν τῷ Θεῷ» —ὄχι ἀφηρεμένα καὶ γενικὰ στὸν Θεό, ἀλλὰ στὸν τρώπο τῆς Θεοῦ: τρώπο τῆς ἀσκησης πού τὸν θεσμοποίησε ἡ πεῖρα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ συζυγία εἶναι ὑποταγὴ στὸν ζυγὸ τῆς θελήματος τῆς ἄλλῃ, μοιρασία τῆς ἐαυτοῦ, τῆς ζωῆς, τῆς καθημερινότητος, τῆς κρομῆ καὶ τῆς πώσης μὲ τὸν ἄλλον. Ἔτσι εἶναι καὶ γιὰ τὸν μοναχό, μόνο πού ὁ «ἄλλος» γι' αὐτὸν εἶναι μιὰ πολὺ-πολὺ συγκεκριμένη περακτικὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀσκητικῆς, ἐνσαρκη ὡς ἀγαπητικὴ περσσοτικὴ στὸ περσσωπο τῆς ἡγμενου, τῆς γέροντα —καὶ κάωπε, ἴσως, ἄμεσα στὸ περσσωπο τῆς Κυρίας Θεοτόκου, στὸ περσσωπο τῆς Χριστοῦ. Μὲ αὐτὴ τὴν ἀσκητικὴ περακτικὴ τὴν ἐμπερσσωπη μοιράζεταί ὁ μοναχός τὸ θελήμα τῆ, τὴν τρωφή τῆ, τὸν σωματικὸ τῆ μόχθο, τὴν ἐλπίδα τῆ.

Τὸ μυσικὸ εἶναι ἴδιο μὲ τῆς συζυγίας: Ἡ ταπεινὴ τῆς ἐγκεντρικῆς ἀνάγκης, αὐτὴ ἐξαφανίζει ἀπὸ τοῦ ἀθλήματος κάθε ὑποψία ἀξιομισθίας. Ὁ αποκλεισμὸς κάθε ἐνδεχομένου ἀνταλλάγματος, ἡ ολοκληρωτικὴ (ἀλλὰ ἐρωτικὴ, δηλαδὴ ἐκκλησιαστικὴ) αὐτοπαράτηση καὶ αὐτοπροσφορά, καρποφορεῖ μὲ τὸν καιρὸ «αὐτομάτη» τὴ χάρη νὰ εἶναι ὁ μοναχὸς «πάντων χωρισθεὶς καὶ πᾶσι συνημμένος» —τὴ μοιρασιὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὑπαρξῆς «ἥλις κέκτηται διδάσκαλον τὴν Ἁγίαν Τριάδα».

Συνήθως, λέει ὁ ἔμπειρος Ἰσαάκ, ἡ χάρη χαρίζεται ὅταν ἡ ἀσκησιὴ μένει γιὰ χρόνια πολλὰ ἀναπάντητη καὶ ὁ ἀσκητὴς (σύζυγος ἢ μοναχὸς) βυθισμένος στὴν ἀπόγνωσι δὲν παρατεῖται. Ἐπιμένει στὴν πίστη-ἐμπιστοσύνη τῆς.

«Συζυγίας ἐγκώμιον» σημαίνει: Νὰ ἀναδείξουμε τὴ συζυγία μέτρο καὶ τίποτ' ἐκκλησιαστικὸ ἀθλήματος, συζυγικὸ καὶ μοναστικὸ.

16.7.2009

Δέκα χορικά ἀπ' τὸ «Βράχο»¹

(ἄπόσπασμα)

Τ.Σ. Ἑλιοτ

Τρίτο χορικό

Ὁ Λόγος τῆ Κυρίας, σὲ μίνα Φανερώθηκε λέγοντας:
Ὡ ἄθλιες πολιτεῖες πονηρῶν ἀνθρώπων
Ὡ γενεὰ Ἰαλαψωρη, ἀνθρώπων θρεμμένων ἀπ' τὸ διαφωτισμό,
Ἀπ' τοὺς λαβύρινθους τῆς εὐφύιας σας ψευδομένων
Καὶ ψαλημένων ἀπ' τὰ ψεύδοντά τῶν ἐφευρέσεων τῶν δικῶν σας:
Σὰς ἔδωσα τὰ χέρια κι ἐσεῖς τ' ἀποστρέψατε ἀπὸ τὴ λατρεία,
Σὰς ἔδωσα τὴν ὁμιλία, μὰ ἐσεῖς τὴ μετὰστρέψατε σὲ ἀτέλειωτες
συζητήσεις.
Σὰς ἔδωσα τὸ Νόμο μου, κι ἐσεῖς θύσατε ὄρες,
Σὰς ἔδωσα τὰ χεῖλια, γιὰ νὰ ἐκφράζετε φιλικὰ αἰσθήματα,
Σὰς ἔδωσα ἕως καρδιές, ἀλλὰ ἐσεῖς φῆσατε στὴν ἀμοιβαία
δυσπιστία,
Σὰς ἔδωσα τὴ δύναμη τῆς ἐκλογῆς, κι ἐσεῖς τὴν ἐναλλάζετε
Ἀνάμεσα στὴ μάταιη κερδοσκοπία καὶ στὴν ἀσήμαντη δράση.
Πολλοὶ ἀσχολοῦνται σὺτὸ νὰ γράφουν βιβλία καὶ νὰ τὰ πωλῶν,ν,
Πολλοὶ ἐπιθυμοῦν νὰ βλέπουν τὰ ὀνόματά τους πωλόμενα,
Πολλοὶ δὲ διαβάζουν ἕως τ' ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ νέα τῶν ἀγώνων.
Πολλὰ πράγματα διαβάζετε, ὄχι ὅμως καὶ τὸ Λόγο τῆ Θεᾶ,
Πολλὰ εἶν' τὰ ὅσα χιζέτε, ὄχι ὅμως καὶ τὸν Οἶκο τῆ Θεᾶ.
Θὰ μὲ χίσετε ἐνα σωρὶ ἀπὸ πηλὸ μὲ καλάμνια στέγη
Γιὰ νὰ γεμίσει μὲ μιὰ στοίβα, κυριακάτικες ἐφημερίδες;
[...]

¹ Choruses from "The Rock", 1934, Ἑκδόσεις Ἴκαρος, μετὰφραση Ἑ.Ν. Μόσχος, Ἀθήνα 2005.

Χορός:

Μάταια χιλιζόμε ἄν ὁ Κύριος μαζί μας δὲν οἰκοδομήσει,
Τάχα μωροεῖς τὴν Πολιτεία νὰ τὴ φυλάξεις, ὁ Κύριος ἄν μαζί σε
δὲν τήνε φυλάξει;

Χίλιοι ἀστυνομικοί, καθὼς ρυθμίζουν τὴν κυκλοφορία,
Δὲ γίνεται νὰ πῶν, γιατί ἔρχεσαι ἢ γιὰ πῶ ἔχεις τὸν περιορισμό σε.
Μιὰ κρινωνία ἀπὸ χοιρίδια ἢ μιὰν ὀρδη ἀπὸ δραστήριες
ἀγριοπώνικους

Οἰκοδομῶν καλύτερ' ἀπὸ κείνος, ποὺ χωρὶς τὸν Κύριο χιλιζν.
Θὰ σύρξμ' ἄραγε τὰ πόδια μας, ἀνάμεσα σ' ἐρείπια αἰώνια;
Ἀγάπησα τὴν ὀμορφιά τῶ Οἴκου Σε, τῶ ἡυσιαστηρίε Σε τὴ γαλήνη
Καὶ σκεύωσα τὸ δάπεδο κι ἀκόμα διακόσμησα καὶ τοὺς βωμούς
Σε.

Κεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχει ναός, μήτε σπιλικὸ δὲ γίνεται νὰ ὑπάρξει,
Ἔστω κι ἄν ἔχετ' ἄσυλα κι ἰδρύματᾶ

Κι ἀβέβαια διαμερίσματᾶ μὲ νοίκι,

Καὶ κατᾶχωνιασμένα ὑπόγεια, ὅπως οἱ πονιλικὸ γεινοβολῶνε

Ἦ κατοικίες ὑγιεινές, ποὺ ἔχεν ἕως πόρτες τῆς ἀριθμημένες,

Ἦ ἀκόμα σπιλικὸ λίγο καλύτερο ἀπ' τῶ γείτονά σας.

Ὁ Ξένος σὰν ρωτήσῃ: «Ποιό εἶναι τὸ νόημα τῆς Πολιτείας ἐτέτης;
Κι αὐτὸς ἐδῶ ὁ πυκνὸς συνωσισμός σας, τὸ ὅτι ἀγαπᾶ ὁ ἕνας τὸν
ἄλλονε σημαίνει;»,

Τί θ' ἀπαντήσετε λοιπὸν; «Μαζί ὅλοι κατοικοῦμε

Λεφτᾶ νὰ κάνουμε, ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον»; ἢ «Γιατί αὐτὸ σημαίνει
κρινωνία»;

Κι ὁ Ξένος τότε, θ' ἀναχωρήσῃ καὶ θὰ γυρίσῃ πίσω στὴν ἔρημο.

Ἦ ψυχὴ μὲ, γιὰ τὸν ἐρχομὸ τῶ Ξένου παρετοιμάσῃ,

Γι' αὐτὸν ποὺ ξέρει πῶς νὰ διατηπώνει ἕως ἐρωτήσεις τε.

Ὡ κούρασμένοι ἄνθρωποι ποὺ φεύγετ' ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
Στὴ μεγαλοσύνη τῆς σκέψης σας καὶ στὴ δόξα τῆς δράσης σας.
Σὺς τέχνες καὶ σὺς ἀνακαλύψεις καὶ σὺς τολμηρὲς ἐπιχειρήσεις,
Στὰ σχέδια τῶ ἀνθρώπινω μεγαλείω, ὅσο βαθιὰ δυσφημισμένω,
Ποὺ πωροδέσατε τὴ γῆ καὶ τὸ νερὸ στὴν ὑπερησία σας,
Ποὺ ἀνακαλύψατε ὡς θάλασσες καὶ ἀξιοποιήσατε τὰ βενά.
Ποὺ διατρέσατε τ' ἄστρα σὲ κρινὰ καὶ σὲ πωρομιῶχα
Ἵποχρεωμένοι νὰ σχεδιάσατε τὸ τέλει ἡλεκτρικὸ ψυγεῖο,
Ἵποχρεωμένοι νὰ δαλεύετε σὲ μιὰν ὀρθολογιζόμενὴν ἠθικὴν,
Ἵποχρεωμένοι νὰ τρωώνετε ὅσο γίνεται περισσότερα βιβλία,
Συνωμοτώντας ἀπὸ εὐτυχία κι ἐκσφενδονίζοντας ἄδειες μωζιλίες,
Στρέφοντάς ἀπὸ τὸ μέσα σας κενὸ σὺν πωρετώδη ἐνηθισασμὸ σας,
Γιὰ τὸ ἔθνος ἢ τὴ φυλὴ ἢ γιὰ ὅ,τι ἀποκαλεῖτε ἀνθρωπότητά.
Ἄν καὶ ξεχάσατε τὸ δρόμο ποὺ ὀδηγεῖ σὺν Ναό,
Ἵπάρχει κάποιος ποὺ θυμᾶται τὸ δρόμο ποὺ ὀδηγεῖ στὴ θύρα
σας:
Τὴ ζωὴ μωροεῖτε νὰ τὴν ξεφύγετε, ἀλλὰ τὸ θάνατο νὰ τὸν ξεφύγετε
δὲ μωροεῖτε,
Δὲ θὰ μωροέσατε νὰ διώξετε τὸν Ἐόνω.

Ἡ πορεία πρὸς Ἑμμαούς

Κατὰ Λυκάν 24, 13-35

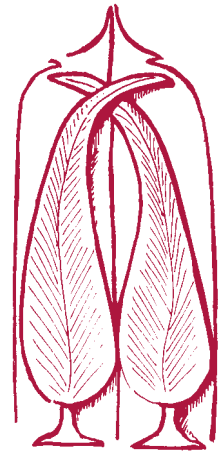

Λυκᾶς καὶ ὁ Κλεόπας ὁδεύοντες πρὸς Ἑμμαούς, ἔχοντας ἀφήσει τὴν Ἱερουσαλήμ, τὸν ὄρατον ὅπως ἐξελίχθησαν τὰ γεγονότα τῆς σταύρωσης τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι κατηφείς γὰρ πιστεύοντες ὡς ὅλα ἔχοντες τελειώσει. Τὸ μέγα ποθοῦμενο γὰρ τὴν λύτρωσιν τοῦ Ἰσραὴλ ἔχει ἀποτύχει. Ὁ Διδάσκαλος εἶναι νεκρὸς. Ἡ ἀμφιβολία τοὺς βασανίζει. Δὲν μποροῦν νὰ πιστέψουν αὐτὸ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τὴν ἀνθρώπινον φύσιν. Ἡ μαρτυρία τῶν γυναικῶν οὐκ εἶδαν ὁπωσδήποτε ἀγγέλων οἱ ὁποῖοι ἕως εἶπαν οὐκ ἔστι, δὲν τοὺς πείθει. Πῆγαν καὶ κάποιοι ἄλλοι μαθητὲς σὺ μνημα καὶ δὲν τὸν βρῆκαν. Τὸ σῶμα ἔχει χαθεῖ. Ὅμως ἐκεῖ πρὸς δὲν περιμένοντες πλέον ἕσπετο, ὁ Χριστὸς ἐμφανίζεται νὰ πορεύεται μαζί τους. Τὰ μάτια τους μένοντες κλειστά, ὥστε νὰ μὴν τὸν ἀναγνωρίσουν. Τὸ δειγνύοντες τὰ ὅσα συνέβησαν, ὡς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες κατὰδίκασαν σὲ θάνατον τὸν Ἰησοῦν καὶ τὸν σταύρωσαν. Τὸ τέλος κάθε ἐλπίδας σκοτεινιάζει τὰ μάτια τους. Δὲν ὑπάρχει φῶς πρὸς νὰ φωτίζει ἕως καρδιὰς τους. Ἐκεῖνος τοὺς ἐπιπλήθει γὰρ τὴν ἀπιστία τους: Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Τοὺς ἐξηγεῖ ὅσα ἀναφέρουν οἱ πρὸς τὸν Ἰησοῦν σχετικὰ μετὰ τὸν ἐρχομὸν τὸ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Ὅμως ἀκόμη καὶ τότε οἱ δύο μαθητὲς δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν. Ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ. Ὁ χαρακτηρισμὸς βέβαια δὲν ἀφορᾷ μόνον τοὺς δύο μαθητὲς, ἀλλὰ ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὅσους ἀκουσαν γι' αὐτὸν καὶ τὸν παρερμήνευσαν στρέφοντας ἀλλὰ τὸ βλέμμα.

Ἡ πορεία πρὸς Ἑμμαούς εἶναι μιὰ μακρὰ πορεία μέσα στὴ νύχτα. Εἶναι ἡ δική μας πορεία. Τὰ συμβαίνοντα στὴν καθημερινότητα μας βυθίζουν ὁλοένα καὶ πρὸς βαθιὰ στὸν ὕπνον. Νομίζουμε ὡς ἂν διορθωθῶντες τὰ κακῶς κείμενα, ἡ κρινωνία θὰ βαδίσει μετὰ ἀσφάλεια πρὸς τὴν

πτόδο και την ευημερία, με τη σκέψη μας στη βελτίωση της επίγειας βιωτής μας, όπως και των μαθητών που περιστρέφονταν διαρκώς σ'α στενά πλαίσια της επίγειας κυριαρχίας τῆς Ἰσραήλ. Ὅμως κανείς δὲν μπορεῖ νὰ ξέρει ἢ ἐλλοχεύει κάτω ἀπὸ ἕς πατῆρες τῆς καθῶς πορεύεται ἀπορροφημένος σ'ἕς ἀσχολίες τῆς. Μέσα στὴν ἀπόγνωση καὶ τὴ μοναξιά μας ὁ Χριστὸς περπατᾷ δίπλα μας ἐμψυχώνοντας ἕς καρδιές μας. Ὅμως ἐμεῖς δὲν ἔχουμε μάλια γιὰ νὰ τὸν δῶμε. Οἱ μαθητές τὸν ἀναγνωρίζουν ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Ἡ κλάση τῆς ἄρτης παραπέμπει στὴν Ἐνσάρκωση. Στὸ Σῶμα τῆς Χριστῆς πού προσφέρεται σὲ ὅλους. Ὅπως καὶ στὴ ζωὴ μας, ὁ Χριστὸς εἶναι παρὼν καὶ αὐτοχρόνως ἀπουσιάζει. Ἡ εἴσοδος τῆς σὸν ἱστορικὸ χρόνο δὲν εἶναι γιὰ νὰ τὸν διαγωνίσει καὶ νὰ τὸν δικαιώσει, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν ὑπερβεῖ, καὶ νὰ δείξει ὅτι δὲν εἶναι ὁ ἱστορικὸς χρόνος πού καθορίζει τὸν ἄνθρωπο ὡς πνευματικὴ ὄντοτητα καὶ ὀλότητα, ἀλλὰ ὁ χώρος τῆς μετὰ-ἱστορίας, ἀκαταμάχητος, ὡστόσο, τὴν ἀναγκασία, ὀδυνηρὴ ὅσο καὶ ἐπικίνδυνη πορεία στὴν κοιλάδα τῆς θανάτης, πού εἶναι ἡ Ἱστορία.

Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὐς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες καὶ ἐστε σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς, ὃ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρῖμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπιζόμεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. (Λουκ. 17-21).

Ὁ Κλεόπας ἀπευθύνεται σὸν Ἰησοῦ μετὰ ἕναν τὸν ὀνειδισμῶ, σὰν νὰ ἀπευθύνεται σὲ ἕναν ἄνθρωπο ἐκτὸς τῶς καὶ χρόνου, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἰδέα γιὰ τὰ τεκταινόμενα. Ἐνῶ ὁ ἴδιος κριμαῖται (βραδύς τῇ καρδίᾳ), συμπεριφέρεται σὰν νὰ εἶναι ὀλότελα ξυνηθὸς, σὲ σχέση μετὰ

τὰ ὅσα συμβαίνην. Ἀποκαλώντας τον μάλιστα οἱ μαθητὲς «ψευφήτη», εἶναι φανερὸν πῶς δὲν ἔχον συνειδητοποιήσει ὅτι εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ περιεχόμενον ποῦ δίνον στὴ λύτρωσιν τοῦ Ἰσραὴλ εἶναι διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ περιεχόμενον ποῦ ἡ ἔννοια τῆς λύτρωσιν ἔλαβε καθῶτιν, ἐκείνη τῆς ἀνακαίνισιν τοῦ ἀνθρώπου, ἔξω ἀπὸ τὸν λαβύρινθον τοῦ φόνου καὶ τῆς βίας.

Δυσχελεύομαστε νὰ δεχθῶμε ὅτι ὁ Χριστὸς φέρει τὴν κλεῖδα τῆς κατανόησιν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκην, καὶ εἴμαστε ἀνίκανοι νὰ συμμετάσχουμε στὴ γνώση ποῦ δόθηκε στοὺς ἀνθρώπους μετὰ τὸ Πάθος τοῦ, ὅπως φανερώνεται σὲ κάποιες μεταπασχάλειες σκηνὲς καὶ στὴν πορεία τοῦ Ἑμμάς. Τῆτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπαλήσει, ὅταν ἀκέρη καὶ τώρα τὸ μήνυμα τῆς Βασιλείας παραμένει παραγνωρισμένο καὶ ἄγνωστο. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ λογαριάζεται μύθος, μιὰ οὐτοπία, καὶ ποῦ δὲν ἀξίζει νὰ ἀσχοληθῆ κανεὶς μαζί τοῦ οὔτε κατ' ἐλάχιστον. Ὅμως Πάθος δὲν θὰ ὑπῆρχε ἂν ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἦταν πραγματικότης.

Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ξένος, ὁ μὴ ἔχων πῶς τὴν κεφαλὴν κλῖναι μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ γιὰ μᾶς εἶναι ὁ ἄγνωστος φίλος ποῦ μᾶς πησιάζει ἐκεῖ ποῦ θρωρῶμε τὰ πάντα τελειωμένα, βλέποντας τὸ κακὸ νὰ θριαμβεύει παντὲ. Τὸ φῶς τοῦ εἶναι πέρα ἀπὸ τὸ τέλος καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀρχή. Εἶναι ἡ ἐλπίδα ποῦ ἔρχεται ἀπὸ ἄλλο, καὶ μᾶς πᾶει ἄλλο. Ὁ Κύριος δὲν ζητεῖ νὰ κάνουμε θυσίαι γιὰ νὰ τὸν καταλάβουμε. Μᾶς ἐξηγεῖ ὡς Γραφές, τὰ λόγια τῶν ψευφητῶν ποῦ ἀποτελέσαν ψευτώσεις τῆς ἐλεύσεως τοῦ.

Οἱ ἀξιδιώτες τῆς Ἑμμάς ἐσθίον καὶ πίνον στὴν τρώεζα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔστω καὶ ἂν δὲν τὸ γνωρίζον, καθὼς ἐκεῖνος ποῦ τοὺς μοιράζει τὸν ἄρτον εἶναι ὁ ἀναστημένος Χριστὸς. Τοὺς μοιράζει τὴν ἀγάπην, διότι ἡ ἄλλο μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἄρτος τοῦ ἀναστημένου Κυρίου. Κι εὐθὺς ἀνοίγονται οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὥστε νὰ τὸν ἀναγνωρίσον. Τὸν ἀναγνωρίζον διὰ τῆς ἀγάπην. Ὅμως γίνεται ἄφαντος, δείχνοντας

ὅτι ἡ ἀγάπη δὲν ἔχει καμιά σχέση με τὴν εἰδωλολατρεία καὶ ὡς συναφεῖς με αὐτὴν ἐκδηλώσεις δέξας καὶ ἱερὰ τρόμα, ὅπως συμβαίνει με ὡς ἐμφανίσεις καὶ τὰ σημεῖα τῶν μυθολογικῶν, βίαιων καὶ Φονικῶν Ἰστοριῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· οὐχὶ ἡ καρδιά ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκά καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως καὶ ἔφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ἀλέξανδρος Κοσμαῖωσλος

Το περιοδικό «Επίγνωση» εκδίδεται κάθε τρίμηνο. Έκδότης: Παῦλος Πολιτίδης. Συντακτική Έπιτροπή: Ί. Καλόμοιρος, Ά. Μύρου, Π. Πολιτίδης, Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Κωνσταντίνος Σισκάκης. Διεύθυνση ἐπικοινωνίας: Περιοδικό «Επίγνωση», Τ.Θ. 21098, 555 10 Πυλαία, Θεσσαλονίκη. Τηλ.: 6936 927002. E-mail: epignwsi@gmail.com Διεύθυνση στο διαδίκτυο: www.zephyr.gr/stjohn

*Η διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ καλεῖ ὄσους ἀπό τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες μποροῦν, νὰ συμβάλλουν μὲ μιὰ ἐτήσια συνδρομὴ 10 Εὐρώ στὰ ἐξοδα τῆς «Επίγνωσης». Οἱ προαιρετικὲς αὐτὲς συνδρομὲς ἄς ἀποστέλλονται μὲ **ταχυδρομικὴ ἐπιταγή** στὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.*

